

Af hverju hjúkrun?

— Brot úr vikulegum viðtölum við hjúkrunarfræðinga

Samskipti, fjölbreytileiki, sveigjanleiki og hraði einkenna lýsingar hjúkrunarfræðinga á störfum sínum í föstudagsviðtölum sem birst hafa á vef og facebook-síðu félagsins á afmælisárinu. Árið er ekki liðið en hér eru brot úr þeim viðtölum sem birtust frá maí til september. Ástæðurnar fyrir að leggja fyrir sig hjúkrun eru margvíslegar meðal viðmælenda. Sumir ólust upp í faðmi hjúkrunarfræðinga, hvort sem fyrirmyndin var móðir eða starfsfólk á heilbrigðisstofnunum, en aðrir ætluðu sér alls ekki að verða hjúkrunarfræðingar!

Tilhugsunin um hjúkrun kallaði fram mynd af blóði, verkjum og eynd

„Þetta er ein besta ákvörðun sem ég hef tekið því hjúkrun er ekki bara gefandi heldur líka fjölbreytt starf sem felur í sér mörg spennandi tækifæri,“ segir Ilmur Dögg Nielsdóttir. Hún ætlaði sér ekki að leggja hjúkrun fyrir sig heldur ætlaði hún upphaflega að verða sæhestaprófessor og kafa um kóralrif Ástralíu. „Hver dagur er ólíkur þeim síðasta og mér hefur — í alvörunni — alltaf fundist alveg sjúklega gaman að mæta í vinnuna,“ en Ilmur Dögg hefur undanfarin fjögur ár unnið sem skólahjúkrunarfræðingur við Víðistaðaskóla í Hafnarfirði.

Það var aldrei ætlunin hjá Lilju Jónasdóttur að leggja fyrir sig hjúkrun. „Ég ætlaði alls ekki í hjúkrun. Ég sá fyrir mér blóð, verki og eynd og fór bara í flugfreyjuna á þeim tíma! Svo liðu nokkur ár, ég þroskaðist og mig langaði í innihaldsríkara starf,“ segir Lilja. Hún hefur rutt brautina í að innleiða slökun í krabbameinsmeðferð og lærði hún dáleiddslu hjá Jakobi Jónassyni geðlækni og síðar hjá Michael Yapco. Lilja hefur lengstan hluta starfsævinnar unnið á dagdeild blóðsjúkdóma- og krabbameinslækningadeildar Landspítalans. „Ég hefði ekki getað hugsað mér fjölbreyttara og meira gefandi starf.“

Sigríður Elísabet Árnadóttir er heldur ekki ein þeirra sem dreymdi um að fara í hjúkrun, og hvað þá í skólahjúkrun enda lafhrædd við sprautur. Áhugi hennar á samskiptum við fólk og heilbrigðisvísindum leiddi hana þó í hjúkrunarfræði og starfar hún í dag — þvert á ætlan hennar — við skólahjúkrun og hjúkrunarmóttöku

„Ég ætlaði alls ekki í hjúkrun. Ég sá fyrir mér blóð, verki og eynd og fór bara í flugfreyjuna á þeim tíma! Svo liðu nokkur ár, ég þroskaðist og mig langaði í innihaldsríkara starf,“ segir Lilja Jónasdóttir.

Ilmur Dögg Nielsdóttir.

Lilja Jónasdóttir.

Sigríður Elísabet Árnadóttir.

á heilsugæslunni í Hlíðum. „Þegar ég var yngri var það meira að segja á lista yfir það sem ég ætlaði alls ekki að verða og hvað þá skólahjúkrunarfræðingur! En ég held að það hafi aðallega tengst því að ég var rosalega hrædd við sprautur,“ segir Sigríður.

„Fannst ég alltaf svo örugg að eiga mömmu sem hjúkrunarfræðing“

Þórunn Erla Ómarsdóttir sagði margsinnis við móður sína, Áslaugu Pétursdóttur hjúkrunarfræðing, yfir kaffibollanum að hún ætlaði ekki að fara í hjúkrun eins og formæðurnar. „Þegar ég hins vegar stóð frammi fyrir þessari stóru ákvörðun, hvað ætlaði ég að verða þegar ég yrði stór, þá varð hjúkrunarfræðin fyrir valinu,“ segir hún. Móðir hennar, Áslaug Pétursdóttir, segir að hún hafi allt frá því að hún man eftir ætlað sér að verða hjúkrunarfræðingur en móðir hennar var einnig menntuð í hjúkrun.

Árni Már Haraldsson, deildarstjóri á gjörgæslu og vöknun við Hringbraut, kynntist störfum hjúkrunarfræðinga ungur að árum en móðir hans er einnig hjúkrunarfræðingur. „Það hefur án efa haft töluverð áhrif á val mitt,“ segir hann en fjölbreytileiki starfsins vó þó þyngra að hans sögn. „Það sem heillaði mig mest kannski var að hjúkrunarfræðingarnir voru með ótrúlega vítt starfssvið og komu eiginlega að öllu sem tengdist sjúklingnum og líka starfseminni í kringum það. Ætli það hafi ekki verið það sem heillaði mig mest.“ Bergljót Þorsteinsdóttir heilsugæsluhjúkrunarfræðingur kynntist einmitt hjúkrunarstarfinu í gegnum móður sína sem var ljósmóðir á Egilsstöðum. Hún hefur unnið við hjúkrun frá útskrift en áður en hún hóf nám í hjúkrun fór hún í Garðyrkjakúla ríkisins þaðan sem hún útskrifaðist sem garðyrkjufræðingur. Hún segist vera þakklát fyrir að hafa valið hjúkrun og árangurinn af starfinu hefur gefið henni mikið.

„Faðir minn, lögfræðingurinn, sagði alltaf að ég ætti heima í hjúkrun því þá hefði ég tækifæri til að starfa á alþjóðlegum vettvangi. Hann þekkti stelpuna sína, sjáðu til, vissi nefnilega að það væri ekki vottur af sveitarómantik í henni og að hún þrífist ekki nema í stórborgum með háhýsum og milljónir manna í kringum sig,“ segir Björk Bragadóttir.

Björk Bragadóttir vissi alveg hvað hún var að fara út í þegar hún skráði sig í hjúkrun enda „hjúkkubarn“ af Landakoti, eins og hún orðar það. „Mér fannst ég alltaf svo örugg að eiga mömmu sem hjúkrunarfræðing,“ en móðir hennar vann á Landakoti.

Þórunn Erla Ómarsdóttir og Áslaug Pétursdóttir.

Árni Már Haraldsson.

Bergljót Þorsteinsdóttir.

Björk Bragadóttir.

„Faðir minn, lögfræðingurinn, sagði alltaf að ég ætti heima í hjúkrun því þá hefði ég tækifæri til að starfa á alþjóðlegum vettvangi. Hann þekkti stelpuna sína, sjáðu til, vissi nefnilega að það væri ekki vottur af sveitarómantík í henni og að hún þrífist ekki nema í stórborgum með háhýsum og milljónir manna í kringum sig,“ segir Björk, en hún vinnur bæði á Landspítala og á Chelsea Westminster Hospital í London.

Draumurinn um ljósmóður

Unnur Þormóðsdóttir, hjúkrunarstjóri á Heilbrigðisstofnun Suðurlands, hefur alltaf haft áhuga á að vinna með fólki og segir að einhvern veginn hafi aldrei neitt annað staðið til en að starfa innan heilbrigðisgeirans. Að sögn Unnar var þetta bara ákvörðun sem hún tók þegar hún var lítil stúlka og sem betur fer breyttist sú ákvörðun aldrei. „Hjúkrun er bara eitt fallegasta og göfugasta starf sem hægt er að sinna,“ segir Unnur og telur það vera forréttindi að fá að aðstoða og hjálpa fólki þegar það þarf sem mest á því að halda. „Ég gæti aldrei hugsað mér að vinna annað starf.“

Íris Kristjánsdóttir, deildarstjóri slysa- og bráðamóttöku Heilbrigðisstofnunar Suðurnesja, ætlaði sér alltaf að verða ljósmóðir. Hún vann sem hjúkrunarnemi á fæðingardeildinni og þótti það skemmtilegt en eftir að hafa verið viðstödd fæðingu systursonar sinnar steinhætti hún við að verða ljósmóðir. „Hraðinn á bráðamóttökunni á betur við mig,“ segir hún. Hrafnhildur Lilja Jónsdóttir ætlaði sér upphaflega að verða barnalæknir og síðar ljósmóðir og varð því hjúkrunarnámið fyrir valinu. „Ég fann strax á námsárunum að mér hentaði vel bráðahjúkrunin, þar gerast hlutirnir hratt og starfið er aldrei eins en ég hef aldrei verið þekkt fyrir mikla þolinmæði,“ segir Hrafnhildur, en hún er kennslu- og þjálfunarstjóri Sjúkrahússins á Akureyri, starfsmaður Endurlífgunarráðs Ísland og lektor við HA.

„Hjúkrun er bara eitt fallegasta og göfugasta starf sem hægt er að sinna,“ segir Unnur Þormóðsdóttir og telur það vera forréttindi að fá að aðstoða og hjálpa fólki þegar það þarf sem mest á því að halda. „Ég gæti aldrei hugsað mér að vinna annað starf.“

Unglingavinnan varð afdrifarík

Ög svo eru það þau sem ákvarða framtíðarstarfsvettvanginn eftir að hafa kynnst hjúkrunarstörfum í sumarvinnunni. Áhuga Hrafns Óla Sigurðssonar á hjúkrun má rekja allt aftur til unglingaráranna en þá réð hann sig sem „gangastrák“ á handlækingadeildinni á FSA við að skúra gólf sumarið 1972. Ákvörðun um framtíðarstarfsvettvanginn byggist á óseðjandi forvitni Hrafns Óla, sérfræðings í geðhjúkrun um mannlegt eðli. „Ég hef alltaf verið í skóla af einu eða öðru tagi,“ segir hann, en Hrafn Óli hefur verið búsettur í New York meira og minna undanfarin 30 ár. Hann starfar nú sem „Nurse Practitioner“ í ráðgafahóp fyrir vímuefnamisnotkun meðal sjúklinga sem leggjast inn á hand- og lyflækningadeildir á einu af sjúkrahúsum í New Yorkborg, auk þess sem hann rak eigin stofu í 10 ár.

Unnur Þormóðsdóttir.

Íris Kristjánsdóttir.

Hrafnhildur Lilja Jónsdóttir.

Hrafn Óli Sigurðsson.

Fyrir algjöra tilviljun fékk Sigurveig Gísladóttir, aðstoðardeildarstjóri á hjúkrunarheimilinu Fossahlíð á Seyðisfirði, sumarvinnu á gamla spítalanum á Seyðisfirði þegar hún var rétt orðin 16 ára gömul. Hún fékk eina vakt í aðlögun og var svo hent í djúpu laugina og vann næstu sumur þar meðfram námi. Það sem heillaði hana voru þau óteljandi verkefni, sjálfstæði og þrautseigja sem þarf til að vera í þessu starfi, „í bland við þessa sérstöku nánd og tengsl við skjólstaðinga og fjölskyldur þeirra,“ segir hún. „Á Seyðisfirði má segja að ég sé alin upp af frábærum hjúkrunarfræðingum í gegnum tíðina sem hafa kennt mér hversu mikilvægu hlutverki við sinnum í samfélagi okkar og hversu mikinn þátt við getum átt í að þróa þá starfsemi sem við veitum og ekki síst að gefast ekki upp í þeirri viðleitni.“

Björk Guðmundsdóttir var staðráðin í því að fara í nám sem gæfi henni réttindi til að starfa við umönnun eftir að hafa unnið sumarlangt við umönnun íbúa á Kópavogshæli, þá 17 ára gömul. Björk hefur hjúkrað föngum í aldarfjórðung.

Björk Guðmundsdóttir var staðráðin í því að fara í nám sem gæfi henni réttindi til að starfa við umönnun eftir að hafa unnið sumarlangt við umönnun íbúa á Kópavogshæli, þá 17 ára gömul. Björk hefur hjúkrað föngum í aldarfjórðung en hún hóf störf í Kópavogsfangelsinu 1994, sem þá var kallað kvennafangelsið, og vann þar allt til 2016 þegar því var lokað. Hún vann einnig í Hegningarhúsinu við Skólavörðustíg í fjölda ára og á Litla-Hrauni. Fangelsisstörfin hafa öll verið hlutastörf og því hefur hún unnið í öðrum störfum samhliða en hún er nú í 50% starfi í fangelsinu á Hólmsheiði og 50% starfi á móttökudeild á Hringbraut.

Það er svo gaman að vinna með fólki

Áhugi á fólki og samskiptum getur einfaldlega ráðið því að hjúkrun verði fyrir valinu. Bylgja Kærnested, deildarstjóri á hjartadeild Landspítala, vissi ekkert hver Florence Nightingale var né átti hún nokkurn nákominn í hjúkrunarfræði þegar hún ákvað að skrá sig í hjúkrun eftir að hafa lokið stúdentsprófi við Kvennaskólann í Reykjavík. Það var tilviljun sem réð því frekar en köllun, segir hún, en áhugi hennar á samskiptum, heilsu og velferð sjúklinga réð þar mestu. „Landspítalinn er minn staður, þar slær hjartað og hann er án efa besti vinnustaður landsins.“ Hún segir samstarfsfólk sitt vera framúrskarandi enda einkenni það Landspítalann sem vinnustað að þar sé samankomið starfsfólk sem hefur einlægan áhuga á samskiptum og vill láta gott

Sigurveig Gísladóttir.

Björk Guðmundsdóttir.

Bylgja Kærnested.

Margrét Héðinsdóttir.

af sér leiða og hjálpa öðrum. „Það sem gerir hjúkrun svo dásamlegan starfsvettvang er allur fjölbreytileikinn. Hver dagur er ný glíma.“

„Vinnan mín hefur alltaf verið eitt af mínum áhugamálum og það að taka þátt í að þróa fagið áfram — sama hvort ég hef verið að kenna eða vinna við hjúkrun. Það er oft erfitt að draga línu þarna á milli,“ segir Margrét Héðinsdóttir.

Vinnan hefur alltaf verið eitt af áhugamálum Margrétar Héðinsdóttur hjúkrunarfræðings. Hún hefur komið víða við á starfsferli sínum sem hjúkrunarfræðingur, en hún gegnir nú stöðu vefstjóra Heilsuveru sem er vefur fyrir almenning um heilsu og áhrifaþætti hennar. Vefurinn er samstarfsverkefni Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins og Embættis landlæknis. Aðspurð af hverju hjúkrun hafi orðið fyrir valinu segir hún einkum tvær ástæður liggja þar að baki. Annars vegar var það atvinnuöryggið og hins vegar hve gaman henni þykir að vinna með fólki. „Ég hafði aldrei unnið á spítala og vissi ekkert hvað ég var að fara út í. Vinnan mín hefur alltaf verið eitt af mínum áhugamálum og það að taka þátt í að þróa fagið áfram — sama hvort ég hef verið að kenna eða vinna við hjúkrun. Það er oft erfitt að draga línu þarna á milli.“

Mannleg hegðun og heilsufar

Það var áhugi á heilbrigðisvísindum sem varð til þess að Guðjón Hauksson, forstjóri Heilbrigðisstofnunar Austurlands, ákvað að fara í hjúkrunarfræði. Guðjón sá alltaf fyrir sér að mennta sig meira og varð hagfræðin fyrir valinu. „Kenningar hagfræðinnar nýtast vel til útskýringar á mannlegri hegðun og því hvaða hvatar liggja að baki hegðun okkar. Öll viljum við hag okkar sem mestan,“ segir hann. Helga Bragadóttir, prófessor við HÍ, fékk hugmyndina að því að fara í hjúkrun eftir lestur á þýskri unglingabók í Þýskalandi jólnin 1977 þar sem

hún dvaldi sem skiptinemi 17 ára gömul. „Þetta var pólitískt gagnrýnin lýsing á aðstæðum fólks og hvernig hjúkrunarfræðingurinn vann og beitti sér fyrir að kenna íbúum og efla þá til bættrar heilsu. Einhverra hluta vegna heillaðist ég af þessu og hugmyndin um að hjúkrun væri eitthvað sem mig langaði að gera lét mig ekki í friði næstu árin.“

Fjölbreytni, hreyfanleiki og almenn skemmtilegheit

Birgir Örn Ólafsson, skurðhjúkrunarfræðingur á Landspítala í Fossvogi, var strax í grunnskóla ákveðinn í að læra hjúkrunarfræði. Þar réð mestu áhugi hans á raungreinum og þá sér í lagi líffæra- og lífeðlisfræði eða allt sem viðkemur mannslíkamnum, segir hann. „Þegar ég var í 10. bekk í grunnskóla fletti ég í gegnum námskrár og kennsluáætlanir frá nokkrum framhaldsskólum og Háskóla Íslands og skoðaði allt sem var heilbrigðistengt. Niðurstaðan af því var sú að ég ætlaði að læra hjúkrunarfræði,“ segir hann. Hann segir helsta kost starfsins vera hvað það sé skemmtilegt. „Vinna á skurðstofum er mjög skemmtileg og þar er mikið unnið í teymisvinnu þar sem hver og einn hefur sitt hlutverk og sína ábyrgð en allir að vinna með sama sjúklinginn á sama tíma.“

Kostir þess að vinna á heilsugæslu er hreyfanleiki starfsins, segir Bjarnheiður Böðvarsdóttir, hjúkrunarfræðingur á heilsugæslunni á Selfossi. „Mér hefur fundist mjög skemmtilegt að vinna í heilsugæslunni og finnst gaman að geta sinnt fólki á öllum aldurstigum. Í heilsugæslunni fylgjum við fólki frá vöggu til grafar og þar er fjölskylduhjúkrun mjög mikilvæg.“ Hreyfanleiki starfsins felst í að hjúkrunarfræðingar fara heim til fólks í vitjanir, bæði í ungbarnaverndinni og svo í heima-hjúkrun, „og svo höfum við hér á Selfossi verið með heilsueflandi heimsóknir fyrir alla sem eru 80 ára,“ segir Bjarnheiður. „Í mínu umdæmi þarf oft að fara um langan veg út í sveitir og í aðra þéttbýliskjarna. Það er öðruvísi þegar maður hittir fólk á sínum heimavelli heldur en á heilsugæslunni. Einnig finnst mér svo áhugavert hvað heilsugæslan getur annast fólk á heildrænan hátt.“

Guðjón Hauksson.

Helga Bragadóttir.

Birgir Örn Ólafsson.

Bjarnheiður Böðvarsdóttir.